

אמרה לו האשה: לא:

בפקדון מחיים לא חשיב כתפיסה, כיון שהחזקת בו עבור היתומים⁽⁷⁸⁾, ורק לאחר מיתה כשתבעוהו ממך ולא נתתו להם, אזי

אמר לה רב נחמן: אם כן, מה שהחזקת

והקשה עליו הקצות החושן (קט"ו סק"ו) הלא במשכון יכול הלוח לסלקו בזווי, ואם כן יתן לה הלוח את דמי הניר ויסלקה? והוכיח מכאן כדעת המרדכי — שיכול המלוה לומר — "לדידי שוה לי המשכון יותר". ואם כן הכא נמי יכולה לומר — לדידי שוה לי. עיין שם.

ובעצם דברי הרי"ף, עיין בר"ן שכתב שאם אין תפיסתה מועילה לגוף החוב, אינה מועילה גם לענין הניר, ועיין בקובץ שיעורים — שהטעם, משום שהזכיה בנייר אינה זכיה בפני עצמה אלא תליה בקנין החוב, וכיון שלחוב אינה נאמנת, לא פלגינן נאמנות בכהאי גוונא. ואמנם בדעת התוספות בסוגיין שנאמנת לטעון "לקוח" על הניר לחוד, צריך עיון, וכי בשוטים עסקינן, שמוכרים את ניירות החוב בלא החוב עצמו?.

78. ברש"י כתב, שתפיסה מחיים לא מועילה רק היכא שתפס לשם חובו.

ודקדק הפני יהושע מדבריו — שהבאור בדברי רבי יהושע — "שכולם צריכים שבועה ואין היורשים צריכים שבועה", אין עיקר הטעם משום שבועה, שא"כ אין סברא לחלק בין היכא שתפס לשם חובו, להיכא שתפס סתם, שהרי בשני המקרים קדמה תפיסתו לתפיסת היורשים, אלא עיקר הטעם כמו שכתב הירושלמי — מפני שהיורשים אינם מחוסרי גוביינא, ואפילו אם בפועל לא הייתה שבועה קדמה תפיסתם, ואם כן אם לא תפסם לשם חובו, הוי כמשכון ברשותו, ועדיין נחשב הממון כ"מטלטלי דיתמי", בשעת מיתת האב, ולא הועילה תפיסתו. ורק אם תפס לשם חובו הועילה תפיסתו.

נקנין במסירה, אין האשה נאמנת לומר — "שטר היה לי ואבד", כיון שאין תפיסתה מוכחת כלום, ואוליגן בטר חזקת ה"מרא קמא" עד שתביא ראיה לדבריה.

אמנם הרמב"ם (פ"ו מהלכות מכירה הלכה י') חלק על הר"ן וכתב שאין התופס צריך להביא ראיה שזכה בשטר. יעויין שם) ועיין בקרבן נתנאל (אות ע') שדקדק מדברי הרא"ש שסבר "מיגו למפרע אמרינן", ולא כדברי התוספות. וכן כתב להדיא הרי"ף.

ונפקא מינה בנידון דידן — אילו היתה תופסת מטלטלין אחרים שאינם שטרות. לדעת הרא"ש והריף — היתה נאמנת לומר "תבעתינהו מחיים" במיגו ד"לקוחין הם בידי". אך לדעת התוספות אינה נאמנת, משום שמיגו למפרע לא אמרינן.

והנה התוספות עצמו נשמר מתירוצו של הרא"ש, וכתב — שאע"פ שאין אותיות נקנין במסירה, מכל מקום תועיל תפיסתה לזכות בנייר, כדי לכופף את היתומים לפרוע את חוב אביהם.

וכתב המהרש"א שלפי דברי התוספות הללו — אין להקשות שתהא נאמנת במיגו דלהד"ם, או מיגו ד"נאנסו", כיון שאינה רוצה לטעון "להד"ם", משום שכל מטרתה לכופף את היתומים לפרוע את חובה על ידי שידעו שניירות השטר נמצאים בידה.

ואמנם לדעת הרא"ש והרי"ף אכן יקשה מדוע אינה נאמנת במיגו ד"להד"ם"?

וכתב הרא"ש — דאיירי כשהפקידו אצלה בעדים, שאז אינה יכולה לטעון להד"ם.

ועיין ברי"ף — שאם היה האב תובעה מחיים, היתה מועילה תפיסתה בתורת משכון כדי לזכות בנייר, ועי"ז לכופו לפרוע את חובה.